

Kleur – licht – ruimte

De kinderen leren over het toepassen van licht, kleur en ruimte in onderlinge samenhang binnen een onderwerp

Nestkastje, 11 jaar

Vogelkooi, 12 jaar

Vogelkooi, 10 jaar

onderwerp

vogelkooitje aan
tuinmuur

techniek

schilderen

formaat

25 × 32 cm
of 32 × 50 cm

Toelichting

De toelichting bij deze laatste twee opdrachten kan heel uitgebreid of juist heel kort zijn. Het gaat nl. over 'alles' tegelijk. Alle aspecten die in de andere ideeënboeken aan de orde zijn geweest kunnen in principe nu toegepast worden. Dat klinkt een beetje theoretisch, maar in de praktijk zal de leerkracht de kinderen toch zolang moeten begeleiden dat zowel licht, kleur als ruimte goed uitgewerkt zijn. We nemen in dit stadium van het schoolwerkplan Tekenvaardig geen genoegen met te eenvoudige oplossingen. De uitdaging is dus groot! De aandacht van de leerkracht gaat uit naar het faseren van de les maar vooral naar het individueel begeleiden. Stap voor stap komen nogal wat problemen aan de orde. Vanaf dit moment kunnen eigenlijk alle beeldend-interessante onderwerpen gekozen worden, waarbij dan vele aspecten tegelijk aan bod komen. Hier zijn twee onderwerpen gekozen, het een naar aanschouwing en het ander meer gericht op fantasie. Als techniek is voor schilderen gekozen, omdat daar toch de beste kleurmogelijkheden liggen. Moet het accent meer op het tekenachtige liggen, dan kan ook waskrijt overwogen worden. De keuze van het formaat hangt vooral samen met de tijd en de verlangde verfijning.

Begeleiding

Een onderwerp over een traditionele voorstelling is heel geschikt om een zeker 'realisme' na te streven. Het 'net-echte', het imiteren van de werkelijkheid blijft, zeker voor kinderen van deze leeftijd, een aantrekkelijke zaak. Juist omdat we kleur, ruimte en licht combineren kan het resultaat heel echt worden. Overigens hoeft, ook bij deze opdracht, een dergelijk realisme natuurlijk niet per se nagestreefd te worden!

De les verloopt stap voor stap, anders wordt het te moeilijk. De inleiding hangt sterk af van de klas of groep. Een oude tuinmuur, een ouderwets kooitje, dat kan een beetje romantisch gebracht worden (bij opa in de tuin). Een meer zakelijke aanpak kan natuurlijk ook. We beginnen in ieder geval met het schilderen van de muur; daarvan zijn geen twee stenen gelijk! Zo'n muur is op zich al een leuk onderwerp. We zorgen voor enkele bakstenen in de klas en bekijken deze nauwkeurig; vooral veldbrandstenen zijn erg mooi voor dit doel. Dan bespreken we het verband waarin een muur gemetseld kan worden (hoe de stenen ten opzichte van elkaar gemetseld zijn). Ook de voegen en de bovenkant van de muur komen aan de orde. Boven de muur zien we nog net de lucht en het groen van bomen of struiken.

In de tweede fase tekenen we een kooitje of nestkastje. Op de droge schildering doen we dat eerst met potlood. Eventueel maken de kinderen vooraf op een ander papier een proefschets van het kooitje. Recht van voren afbeelden is het eenvoudigst. Het is handig om daarbij zo'n kooitje in de klas te hebben. Dan uitzoeken hoe de schaduw zou kunnen. Die wordt nu eerst geschilderd, vervolgens het kooitje zelf en op de laatste pas het vogeltje en de spijltjes.

N.B. Ook het vogeltje kan naar aanschouwing! Het spreekt vanzelf dat een opdracht als deze verscheidene lessen in beslag neemt.

onderwerp

stilleven

techniek

schilderen

formaat

25 × 32 cm

Andere opdracht

Er zijn zoveel soorten stillevens dat dit onderwerp veel vaker gebruikt kan worden dan men zou denken. Juist dat regelmatig doen is noodzakelijk voor het echt leren waarden ervan. De inleiding kan uitstekend gedaan worden aan de hand van enkele voorbeelden uit de kunst. (Zie bijvoorbeeld blz. 153, 159 en 171 van het Handboek) Zo kan het begrip

Stilleven, 12 jaar

stil-leven duidelijk worden voor de kinderen. Het gaat namelijk niet om losse voorwerpen en vormen, maar om het geheel (zie ook *Natuur 2* blz. 36). Het opstellen van een stilleven vergt overigens wel wat tijd en moeite van de leerkracht.